

Dokument nr. 8:75

(2000-2001)

Forslag fra stortingsrepresentantene Arne Lyngstad, Inge Lønning, Ursula Evje, Marit Tingelstad og Odd Einar Dørum om godkjenning av Oasen barneskole ved en eventuell ny søknad etter privatskoleloven § 3 a.

Til Stortinget

Bakgrunn

Bakgrunnen for forslaget er statsråd Trond Giskes behandling av klage og anke i forbindelse med godkjenning av den kristne privatskolen Oasen barneskole som støtteberettiget etter privatskoleloven. I kgl. res. av 9. februar 2001 ble klagen fra Oasen Bibelsenter avvist.

I vedtak av 13. mars 2000 godkjente Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet søknaden fra Oasen Bibelsenter om opprettelse av en kristen grunnskole i Songdalen kommune. Etter at kommunen hadde innklaget godkjenningen for departementet, vedtok KUF 15. mai 2000 å omgjøre vedtaket. I forbindelse med klagebehandlingen la departementet «avgjørende vekt på at vertskommunen frarår at søknaden imøtekommes». I juni anket Oasen Bibelsenter vedtaket om å trekke godkjenningen tilbake.

Under behandlingen i juni 2000 av Ot.prp. nr. 44 (1999-2000) om endringer i opplæringsloven, ble også spørsmålet om godkjenning av skoler etter privatskoleloven tatt opp - foranlediget av nettopp Oasen-saken. Under henvisning til flertallssynet under Stortingets behandling av Innst. S. nr. 29 (1999-2000), vedtok Stortinget en presisering av privatskoleloven § 25 nr. 3 for å gjøre det helt klart at mulig nedgang i elevtall i den offentlige skole ikke alene skal være utslagsgivende ved spørsmålet om godkjenning av en privatskole som søker godkjenning etter § 3a eller b (jf. Innst. O. nr. 89 (1999-2000)).

I Stortingets spørretime 18. oktober 2000 etterlyste representanten Ursula Evje en avgjørelse i ankesaken. Statsråden valgte nå å bruke Likestillingsombudets oppfatning av læremateriellet ved de såkalte ACE-skolene som hovedbegrunnelse for hvorfor departementets avgjørelse i Oasen-saken lot vente på seg. Denne begrunnelsen var uakseptabel av to grunner:

- Læreplaner ved Oasen barneskole er allerede godkjent, og har ikke vært grunnlag for noen klage. Klagen fra Songdalen kommune var begrun-

net i konsekvensene for den offentlige skole i kommunen, og det er også denne begrunnelsen departementet har lagt til grunn ved sin omgjøring av godkjennelsesvedtaket.

- Likestillingsombudet ba departementet om å vente med godkjenningen av nye ACE-skoler inntil det var klarlagt om læremateriellet ved skolene eventuelt var i strid med likestillingsloven. Ettersom det ikke var lovhjemmel for godkjenning av læremateriell i mars 2000, hadde ikke departementet vurdert dette, men vurdert læreplanen for skolen.

Oasen barneskole gjorde det dessuten klart for departementet i brev av 23. oktober og 27. oktober 2000 at den ville bruke læremidler som var i tråd med norsk lov i likestillingsspørsmålet.

I desember 2000 forutsatte flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen - medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre - at «behandlingen av klagesaken fullføres umiddelbart og på det grunnlag som søknaden bygger på.» (jf. Innst. S. nr. 84 (2000-2001)).

Klagesaken ble avgjort i statsråd 9. februar 2001, gjennom en kgl. res. som avviste klagen fra Oasen Bibelsenter. I resolusjonen understreker departementet at det ikke foreligger noen rett til godkjenning selv om en skole oppfyller minstevilkårene i privatskoleloven. Departementet «har et forholdsvis fritt skjønn når det ut fra en samlet vurdering skal avgjøres om en skole skal godkjennes ... Etter departementets vurdering ligger det bl.a. innenfor lovens formål å legge vekt på skolefaglige og skolepolitiske hensyn, effektuering av menneskerettighetene mv...» Departementet legger særlig vekt på følgende punkter:

- Det må settes grenser for hvor langt en skole kan gå i å vektlegge religiøse forhold i undervisningen. Departementet antar at Oasen barneskole «i for stor grad vil bryte med vesentlige prinsipper

for norsk skole, jf. L97 og ovenfor nevnte retningslinjer». (Jf. KUFs retningslinjer om godkjenning av læreplaner etter L97 - Private grunnskoler godkjent etter lov om private skoler § 3a av april 1997.)

- Undervisningsopplegget for Oasen barneskole bryter med prinsippet i opplæringsloven om å legge stor vekt på elevenes samarbeids- og samhandlingsevne. «Departementet mener at den sterke vektleggingen av individuell opplæring i undervisningsplanene i for sterk grad bryter med vesentlige prinsipper for norsk skole, jf. L97».
- Departementet antar at «Oasen barneskole ikke vil ivareta alle prinsippene i FNs barnekonvensjon», og henviser særlig til artikkel 29 bokstav d om at barnets utdanning skal ta sikte på «å forberede barnet til et ansvarlig liv i et fritt samfunn i en ånd av forståelse, fred, toleranse, likestilling mellom kjønnene og vennskap mellom alle folkeslag, etniske, nasjonale og religiøse grupper og personer som tilhører urbefolkningen».

Ovenstående forslagsstillere konstaterer at departementets begrunnelser for avslaget er helt andre enn den opprinnelige begrunnelse for omgjøringen av vedtaket om å godkjenne Oasen barneskole. Premissene for den kgl. res. nevner heller ikke forholdet til likestillingsloven, som statsråden brukte som begrunnelse for å trekke avgjørelsen av klagesaken i urimelig langdrag. Derimot er forholdet til likestillingsloven trukket inn i et varsel om en generell undersøkelse av alle ACE-skoler for å vurdere om undervisningsopplegget bryter med likestillingsloven. Dette er imidlertid en helt annen problemstilling, som gjelder departementets kontrollmyndighet til å påse at de vilkår som er satt for godkjenning, blir oppfylt.

Forslagsstillerne konstaterer at skolen ikke har fått vurdere en omlegging av undervisningsopplegget i samsvar med departementets innvendinger.

I sin begrunnelse henviser departementet til FNs barnekonvensjon artikkel 29, og antar at Oasen barneskole ikke vil ivareta alle prinsippene i denne konvensjonen. Departementet gjør seg i denne sammenheng imidlertid skyldig i ufullstendig sitatbruk. I artikkel 29 heter det også - i tillegg til det avsnittet departementet siterer: «Ingen del av denne artikkel eller artikkel 28 skal oppfattes slik at det gripes inn i personers og organisasjoners frihet til å opprette og lede utdanningsinstitusjoner...»

Forslagsstillerne finner det nødvendig å minne om at det skjønnsom det er tillagt statsråden å utøve, må antas å skulle utøves innenfor den ramme privatskolelovens formålsparagraf (§1) angir:

«Føremålet med denne lova er å medverka til å sikra at det kan skipast og drivast private skular.»

Dette innebærer bl.a. at søkere må ha rett til å forvente at prinsippet om likhet for loven legges til grunn, og at det som i én sak fra departementets side defineres som vilkår for godkjenning, ikke i en annen tilsvarende sak kan brukes som begrunnelse for å avslå søknad om godkjenning eller trekke tilbake en godkjenning som allerede er gitt.

Forslagsstillerne viser til at statsråden i skriftlig svar til representanten Lyngstad av 27. februar 2001 henviser til interne retningslinjer i departementet av april 1997 om godkjenning av læreplaner etter L97 og private grunnskoler godkjent etter lov om private skoler § 3a. Disse retningslinjene har ingen formell status utover å være klargjørende for saksbehandlingen ved Statens utdanningskontor. Disse retningslinjene er imidlertid ikke oppdaterte til gjeldende lovgivning. Det henvises i bakgrunnskapitlet til bestemmelser i den gamle grunnskoleloven som ikke er videreført i den nye opplæringsloven av 1998. Mellom annet gjelder ikke opplæringsloven skoler som blir godkjente etter privatskoleloven. Privatskoleloven, som ble endret i 1999, setter i denne sammenheng kun ett krav: «Skolen må drive verksemda etter undervisningsplanar godkjende av departementet.» Henvisningen i retningslinjene og grenseoppgangen for hvor langt en skole kan gå i å vektlegge religiøse forhold i undervisningen, bygger derfor på sviktende grunnlag.

Forslagsstillerne legger vekt på at skolene følger norsk lov. Derfor forutsetter vi at søkeren retter seg etter norsk likestillingslov. Videre er det viktig at skolens egenart får komme til uttrykk på en måte som ikke tildekker fagenes egenart. Det forutsettes at Statens utdanningskontor kontrollerer dette som en del av sitt tilsynsansvar.

For å sikre en behandling som er i samsvar med lovens formålsparagraf og prinsippet om likhet for loven, finner forslagsstillerne det nødvendig å ta denne saken opp i Stortinget.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Ved en eventuell ny søknad om godkjenning etter privatskoleloven § 3 a fra Oasen barneskole ber Stortinget Regjeringen om å legge lovens formålsparagraf og prinsippet om likhet for loven til grunn for behandlingen av søknaden.